ZESPÓŁ SZKÓŁ ELEKTRONICZNYCH IM. BOHATERÓW WESTERPLATTE

PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA

Radom czerwiec 2019
(aktualizacja październik 2026)

Spis treści

I. PROCEDURA USPRAWIEDLIWIANIA NIEOBECNOŚCI 2
II. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI W PRZYPADKU ZACHOWAŃ NIEPOŻĄDANYCH UCZNIA, FORMY ZAPOBIEGANIA I PRZECIWDZIAŁANIA 2
III. PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI I METODY WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z RODZICAMI, POLICJĄ I INNYMI ZEWNĘTRZNYMI ŹRÓDŁAMI POMOCY W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UCZNIÓW PRZESTĘPCZOŚCIĄ I DEMORALIZACJĄ 6
IV. PROCEDURY INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W SZKOLE W SYTUACJI USIŁOWANIA LUB ZAMIARU SAMOBÓJCZEGO 11
V. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA, ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY W RODZINIE 14
VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KONIECZNOŚCI UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY UCZNIOM 16
VII. PROCEDURA REAGOWANIA W SZKOLE W SYTUACJI UJAWNIENIA CYBERPRZEMOCY 22
VIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM PRZEWLEKLE CHORYM 25
IX. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA PALENIA PAPIEROSÓW LUB UŻYWANIA E-PAPIEROSA PRZEZ UCZNIA W SZKOLE I JEJ BEZPOŚREDNIM SĄSIEDZTWIE 27
X. PROCEDURA UMAWIANIA SPOTKAŃ Z NAUCZYCIELAMI, DYREKCJĄ I SEKRETARIATEM 27
XI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ALARMU BOMBOWEGO I PODEJRZANEJ PRZESYŁKI 28
XII. PROCEDURA REAGOWANIA NA EPIZOD PSYCHOTYCZNY UCZNIA 28
XIII. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU OGŁOSZENIA ALARMU O ZAGROŻENIU Z POWIETRZA (ALARMU BOMBOWEGO/LOTNICZEGO) 28
XIV. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W WARUNKACH EKSTREMALNYCH (SMOG, WICHURY, SKAŻENIA) 29

I. Procedura usprawiedliwiania nieobecności

Na początku roku szkolnego wychowawca ustala sposób usprawiedliwiania nieobecności ucznia i przekazuje rodzicom procedury:

1. Rodzic usprawiedliwia nieobecność ucznia w terminie dwóch tygodni od chwili powrotu ucznia do szkoły z podaniem terminu i przyczyny tej nieobecności w sposób ustalony z wychowawcą (telefonicznie, rozmowa odnotowana przez wychowawcę w dzienniku LIBRUS lub przez dziennik elektroniczny).
2. Wszystkie zwolnienia ucznia z pojedynczych godzin rodzice zgłaszają minimum dzień wcześniej do wychowawcy telefonicznie lub przez dziennik elektroniczny.
3. Nieobecności ucznia nie będące zwolnieniem od rodzica traktowane są jako wyjścia z zajęć (wagary).
4. W przypadku przydzielonych zastępstw nieobecności ucznia będą potraktowane jako wyjście z zajęć (wz) nieusprawiedliwione (wagary).
5. Zwolnienie z zajęć wpisuje wychowawca (zw). Oznacza to, że uczeń jest obecny w szkole pod opieką innego nauczyciela.

II. Procedury postępowania nauczycieli w przypadku zachowań niepożądanych ucznia, formy zapobiegania i przeciwdziałania

I. **Procedura postępowania w przypadku agresji słownej (obgadywanie, wyśmiewanie, ośmieszanie, obrażanie, straszenie, grożenie i inne)**

1. Rozmowy z ofiarą i sprawcą przemocy przeprowadzone przez wychowawcę klasy, w przypadku jego nieobecności przez pedagoga szkolnego (diagnoza problemu).
2. Ustalenie sposobu rozwiązania problemu.
3. Wybór właściwej sankcji, którą poniesie sprawca w związku z przekroczeniem Normy.
4. W przypadku powtarzania się zachowań niepożądanych odnotowanie zdarzenia w dzienniku elektronicznym, powiadomienie pedagoga/psychologa szkolnego.
5. W sytuacjach szczególnie przykrych dla ofiary przemocy:

a) natychmiastowe wezwanie rodzica sprawcy w celu nawiązania współpracy i zmiany zachowania dziecka,

b) powiadomienie rodziców ofiary. Udzielenie dziecku wsparcia i pomocy pedagogiczno-psychologicznej.

c) powiadomienie pedagoga i dyrekcji szkoły,

6. W przypadku braku poprawy zachowania sprawcy i narastania problemu:

a) nawiązanie współpracy z rodzicami,

b) zorganizowanie zajęć (godzina wychowawcza, ścieżki przedmiotowe, zajęcia pozalekcyjne), podczas których zostanie zdefiniowany problem i wypracowany sposób radzenia sobie z nim w zespole klasowym,

c) wykonanie przez sprawce pracy związanej z rodzajem zachowania (np. napisanie artykułu do szkolnej gazetki, wykonanie plakatu, gazetki ściennej).

II. **Procedura postępowania w przypadku przemocy fizycznej (pobicie, kopanie, szarpanie, popychanie, plucie, podkładanie nogi i inne)**

1. Rozmowa z ofiarą i sprawcą przemocy przeprowadzona przez wychowawcę klasy, w przypadku jego nieobecności przez pedagoga szkolnego (diagnoza problemu).
2. Ustalenie sposobu rozwiązania problemu.
3. Wybór właściwej sankcji, którą poniesie sprawca w związku z przekroczeniem normy.
4. W przypadku powtarzania się zachowań niepożądanych odnotowanie zdarzenia w zeszycie kontaktów i zeszycie uwag, powiadomienie pedagoga szkolnego.
5. W sytuacjach szczególnie przykrych dla ofiary przemocy:
a) natychmiastowe wezwanie rodzica sprawcy w celu nawiązania współpracy i zmiany zachowania dziecka,
b) powiadomienie rodziców ofiary. Udzielenie dziecku wsparcia i pomocy pedagogiczno-psychologicznej,
c) powiadomienie pedagoga i dyrekcji szkoły,
6. W przypadku braku poprawy zachowania sprawcy i narastania problemu:
a) nawiązanie współpracy z rodzicami,
b) zorganizowanie zajęć (godzina wychowawcza, ścieżki przedmiotowe, zajęcia pozalekcyjne), podczas których zostanie zdefiniowany problem i wypracowany sposób radzenia sobie z nim w zespole klasowym,
c) objęcie dziecka zajęciami socjoterapeutycznymi,
d) wykonanie przez sprawcę pracy na rzecz klasy czy szkoły o charakterze związanym z rodzajem przejawianego zachowania lub społecznie użytecznych.
7. W przypadku ucznia - sprawcy czynu karalnego (lub czynu o dużym negatywnym wydźwięku społecznym):
a) niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego,
b) ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
c) przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi pod opiekę,
d) udzielenie ofierze wsparcia i pomocy pedagogiczno-psychologicznej,
e) powiadomienie rodziców uczniów – sprawcy oraz ofiary,
f) niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
g) zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

III. **Procedura postepowania w przypadku wagarowania**

Jeśli wychowawca stwierdzi godziny nieusprawiedliwione w terminie statutowym, wówczas:
1 . Przy jednorazowej sytuacji przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z rodzicem (może być to informacja telefoniczna) i rozmawia z uczniem po jego powrocie do szkoły.
2. Przy kolejnych nieobecnościach wychowawca pisemnie zawiadamia rodzica poprzez dziennik elektroniczny i zaprasza go do szkoły celem omówienia problemu w obecności pedagoga i ucznia.
3. Przy braku poprawy oraz wyczerpaniu wszelkich działań ze strony wychowawcy w kontaktach z rodzicem, poinformowanie dyrektora szkoły o problemie.
4. Dyrektor powiadamia oficjalnie rodziców w formie pisemnego upomnienia o niedopełnianiu obowiązku posyłania dziecka do szkoły oraz o prawnych konsekwencjach i powiadamia policję.
5. W dalszym toku następuje powiadomienie Wydziału Oświaty i Sądu Rodzinnego (w zależności od sytuacji), o rażącym zaniedbaniu rodziców względem dziecka oraz wszczęcie postępowania egzekucyjnego.
6. W sytuacji kiedy nauczyciel poweźmie informację o samowolnym opuszczeniu przez ucznia zajęć szkolnych powinien:
a) bezzwłocznie telefonicznie powiadomić o tym rodziców (powiadomienie może odbyć się za pośrednictwem sekretariatu szkoły, do którego nauczyciel przekazuje pisemną informację),
b) powiadomić wychowawcę klasy i dyrekcję szkoły.

IV. **Procedura postępowania w przypadku zastraszania, wymuszania i wyłudzania**

1. Jeżeli uczeń, rodzic, nauczyciel, zgłaszają problem wychowawca wspólnie z pedagogiem niezwłocznie badają sprawę, ponieważ w świetle prawa są to czyny karalne,
2. Ustalenie ofiary i sprawcy przemocy (diagnoza problemu).
3. Powiadomienie niezwłocznie dyrekcji szkoły.
4. Natychmiastowe powiadomienie rodziców osoby pokrzywdzonej oraz objęcie jej opieką w celu zapewnienia bezpieczeństwa. Udzielenie dziecku pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
5. Sprawca zdarzenia, uczeń szkoły ponosi poważne konsekwencje czynu i dodatkowo nakłada się na niego wykonanie pracy na rzecz klasy czy szkoły o charakterze związanym z rodzajem przejawianego zachowania lub prac społecznie użytecznych.
6. O sprawie wychowawca powiadamia rodziców sprawcy, z którymi nawiązuje kontakt w celu zmiany postawy dziecka. W rozmowie uczestniczy pedagog szkolny (w zależności od okoliczności w rozmowie może uczestniczyć przedstawiciel policji lub straży miejskiej)
7. W przypadku, gdy nie jest znany sprawca dyrektor szkoły zawiadamia policję.
8. W przypadku powtarzających się zachowań – powiadomienie Sądu Rodzinnego i policji.

V. **Procedura postępowania w przypadku przynoszenia przez ucznia i używania niebezpiecznych narzędzi: scyzoryki, noże, łańcuchy, szpikulce, itp.**

1. Przedmiot taki należy natychmiast skonfiskować i zabezpieczyć.
2. Powiadomić za pośrednictwem wychowawcy rodziców.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę wyjaśniającą ze swoim podopiecznym i pierwszy tego typu incydent traktuje jako ostrzeżenie.
4. W wypadku powtórzenia się sytuacji powiadomienie pedagoga szkolnego, wezwanie do szkoły rodzica i nałożenie kary
5. W sytuacji użycia takiego przedmiotu przeciwko osobie, a w konsekwencji naruszenia cielesności lub utraty zdrowia (wystąpienie obrażeń) zabezpieczamy od strony medycznej poszkodowanego (pielęgniarka lub nauczyciel) oraz udzielamy jej wsparcia i pomocy psychologicznej zaś dyrektor powiadamia rodziców poszkodowanego o zdarzeniu.
6. Izolujemy sprawcę, który składa wyjaśnienia.
7. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców sprawcy i policję.
8. Niezwłocznie przez specjalistę ds. bhp sporządzany jest protokół zdarzenia.
9. Sprawca zdarzenia, uczeń szkoły ponosi poważne konsekwencje czynu i dodatkowo nakłada się na niego wykonanie pracy na rzecz klasy czy szkoły o charakterze związanym z rodzajem przejawianego zachowania lub prac społecznie użytecznych.

VI. **Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego i własnych środków audiowizualnych na zajęciach lekcyjnych**

1. Nakaz wyłączenia ,,aparatu", powiadomienie o zdarzeniu wychowawcy ucznia.
2. W przypadku powtórzenia zachowania - zabranie ,,aparatu" i zdeponowanie go w sekretariacie szkoły (szkoła nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne uszkodzenie urządzenia).
3. Powiadomienie rodziców, którzy odbierają „aparat” z sekretariatu szkoły.
4. W przypadku powtórzenia zdarzenia – wychowawca nakłada na sprawcę karę (np. prace społeczne na rzecz szkoły)

W szkole ponadto, obowiązują procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją zawarte w Krajowym Programie Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004r.

III. Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkoły z rodzicami, policją i innymi zewnętrznymi źródłami pomocy w sytuacjach zagrożenia uczniów przestępczością i demoralizacją

1. Procedury postępowania wobec uczniów ZSE stwarzających problemy wychowawcze.
2. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

Procedury postępowania wobec uczniów ZSE stwarzających problemy wychowawcze Działania interwencyjne.

1. W wypadku zaobserwowania u ucznia niepożądanych i aspołecznych zachowań pracownik szkoły przeprowadza z uczniem indywidualną rozmowę.
2. Jeśli problemy wychowawcze z uczniem powtarzają się, to:
- pracownik szkoły powiadamia o problemie wychowawcę klasy,
- nauczyciel bądź wychowawca upomina ucznia w obecności klasy,
- wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę w obecności rodziców
- wychowawca przeprowadza z uczniem rozmowę w obecności rodziców i dyrektora szkoły.
3. W swoim działaniu interwencyjnym wychowawca wspomaga się współpracą z pedagogiem/psychologiem szkolnym
- inicjuje kontakt z pedagogiem/psychologiem szkolnym ucznia i jego rodziców,
- zobowiązuje do podjęcia zaleconych przez pedagoga/psychologa szkolnego form pracy,
- monitoruje ciągłość współpracy ucznia z pedagogiem/psychologiem szkolnym.
4. W wypadku nadmiernej nieusprawiedliwionej absencji szkolnej, w sytuacji braku poprawy wynikającej z w/w działań, dyrekcja szkoły informuje:
- Wydział Edukacji o nieuczęszczaniu dziecka objętego obowiązkiem szkolnym (lub obowiązkiem nauki) do szkoły,
- Sąd Rodzinny i Nieletnich o niewydolności wychowawczej rodziców i nierealizowaniu obowiązku szkolnego (nauki) przez ucznia.
5. W wypadku zachowań grożących uzależnieniem od środków zmieniających świadomość stosuje się procedury określone w dokumencie „Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytucją" (jeden z modułów Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży przejętego przez Radę Ministrów w dniu 13 stycznia 2004 roku) /p. część II dokumentu/
6. Wychowawca prowadzi dokumentację dotyczącą zastosowanych wobec ucznia działań interwencyjnych.

W stosunku do ucznia stwarzającego problemy wychowawcze stosuje się system kar.

1. Upomnienie – w rozmownie z uczniem bądź rodzicami.
2. Nagana:
- na forum klasy

- na forum szkoły
- w formie pisma skierowanego do rodziców.

3. Przy zdecydowanie negatywnym wpływie na społeczność uczniowską rada pedagogiczna szkoły może podjąć uchwałę o skreśleniu z listy uczniów zgodnie z ustaleniami zawartymi w statucie szkoły.
4. Kilkakrotne upomnienie, o ile nie spowodowało pozytywnej zmiany w postępowaniu ucznia, jest podstawą do obniżenia o jeden stopnień oceny z zachowania.
5. Nagana jest podstawą do wystawienia uczniowi oceny nieodpowiedniej.
6. W celu wzmocnienia w uczniu dążenia do poprawy zachowania przewiduje się możliwość wycofania kary w postaci obniżonej oceny, jeśli uczeń podejmie działania rehabilitujące.
7. W sytuacjach szczególnie rażących istnieje możliwość zastosowania kary wyższego rzędu z pominięciem kary niższego rzędu.

Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

Działania interwencyjne

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:
1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł, napływają informacje o przejawach demoralizacji, ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.
7. W Przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art., 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza z pogotowia ratunkowego w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji-decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.

Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę a ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:
Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karalne jest:
- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych ;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających ;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia ;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.
Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.
Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk)

Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy,
- niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:
- udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłoczne powiadomienia dyrektora szkoły,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję – tel. 997 lub 112.

Metody współpracy szkoły z policją

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno-wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Koordynatorami współpracy powinni być: pedagog/psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji. Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła/placówka. Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- wspólny – szkoły i policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

UWAGA:

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w *Procedurach* albo gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna. Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

IV. Procedury interwencji kryzysowej w szkole w sytuacji usiłowania lub zamiaru samobójczego

I. Kontakt. komunikacja i wsparcie:
1. Pracownik szkoły, który dowiedział się o zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa ucznia (w szkole lub poza szkolą natychmiast nawiązuje i podtrzymuje kontakt niewerbalny i werbalny z uczniem).
2. Następnie zawiadamia niezwłocznie (np. za pośrednictwem innego ucznia lub telefoniczne) dyrekcję szkoły.
II. Dyrektor szkoły zapewnia uczniowi:
1. Bezpieczeństwo fizyczne poprzez:
- stałą obecność z uczniem osoby dorosłej,
- udzielenie, w razie potrzeby, pierwszej pomocy,
- zawiadomienie rodziców ucznia, pogotowia ratunkowego, ewentualnie policji,
- izolację ucznia od grupy rówieśniczej .

III. Dyrektor szkoły ponadto:
1. Zawiadamia organ nadzoru pedagogicznego o zaistniałej sytuacji.
2. Przekazuje ucznia rodzicom i ewentualnie służbom ratunkowym z przygotowaną wcześniej informacją możliwości pomocy specjalistycznej dla ucznia i jego rodziców.

IV. Następnie Dyrektor organizuje:
1. Powołuje Doraźny Zespół Kryzysowy do zdiagnozowania sytuacji i podejmowania działań interwencyjnych i współpracy międzyinstytucjonalnej.
Zespół nawiązuje współpracę z instytucjami, które mogą pomóc w rozwiązaniu sytuacji kryzysowej (Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, inne).
2. Interwencja w środowisku rówieśniczym ucznia prowadzona przez: pedagoga, psychologa szkolnego lub psychologa z Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (ewentualnie z Poradni Zdrowia Psychicznego) lub inną osobę przeszkoloną w interwencji kryzysowej na terenie szkół placówek oświatowych - w celu prewencji naśladownictwa i pomocy uczniom w odreagowaniu stresu.
3. Spotkanie dla wychowawcy, nauczycieli uczących ucznia i Rady Pedagogicznej w celu:
- poinformowania o zaistniałej sytuacji i jej przebiegu,
- pomocy nauczycielom i pracownikom szkoły w odreagowaniu stresu psychicznego,
- diagnozy sytuacji życiowej ucznia i formułowania sposobów pomocy uczniowi.

V. **Dyrektor szkoły zapewnia monitoring i profilaktykę w celu:**
1. Wspierania ucznia po zamiarze lub usiłowania samobójstwa i jego rodziny poprzez:
- pomoc w uzyskaniu przez ucznia i jego rodzinę wsparcia specjalistycznego (medycznego, psychologicznego)
- realizowanie zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się dzieckiem.
2. Opracowania i wdrażania na terenie szkoły strategii zapobiegania samobójstwom uczniów poprzez:
a) rozpoznanie uczniów z zaburzeniami osobowości i zaproponowanie im pomocy psychologicznej,
b) nawiązanie bliższych kontaktów z młodymi ludźmi, rozmowy z nimi oraz staranie się, by ich zrozumieć i udzielić pomocy,
c) zmniejszenie ich negatywnych emocji wynikających ze stresu psychicznego,
d) zwracanie uwagi i uczenie się, jak w wypowiedziach i/lub w zmianie zachowania niewerbalnego wcześnie rozpoznawać sygnały ostrzegające o samobójstwie,
e) pomaganie w nauce uczniom o mniejszych umiejętnościach,
f) zwracanie uwagi na przypadki wagarowania,
g) destygmatyzacja choroby psychicznej i eliminowanie używania alkoholu i narkotyków w przypadkach ich nadużywania,
h) podjęcie działań, w miejscu pracy nauczycieli i innych członków personelu szkoły, zmniejszających stres zawodowy.

Procedury interwencji kryzysowej w szkole w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły i poza nią

Dyrektor szkoły niezwłocznie kontaktuje się w sytuacji śmierci samobójczej dokonanej na terenie szkoły z:
- służbami medycznymi,
- rodzicami,
- policją, prokuraturą
- organem nadzoru pedagogicznego.

Dyrektor szkoły powiadamia rodziców o wydarzeniu. Organizuje i udziela pomocy służbom ratowniczym i policji w przypadku ich działań. Podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły w danym dniu. Organizuje interwencję grupową dla uczniów i nauczycieli.
Dyrektor szkoły podejmuje następujące działania w sytuacji śmierci samobójczej poza szkołą
- powiadamia nadzór pedagogiczny,
- organizuje interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia i nauczycieli.

Procedura postępowania w przypadku próby samobójczej ucznia na terenie szkoły.

1. Należy ustalić i potwierdzić rodzaj zdarzenia.
2. Nie wolno pozostawić ucznia samego.
3. Usunąć wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru.

4. Bez rozgłosu przeprowadzić ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce.
5. Należy zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
6. Wezwać pomoc (pogotowie, policją straż), jeśli potrzeba.
7. Przez cały czas być z uczniem.
8. Zebranie zespołu kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań.
9. Zawiadomić Dyrekcję Szkoły - Dyrekcja zawiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
10. Należy powiadomić rodziców/prawnych opiekunów
11. Otoczyć ucznia opieką psychologa.
12. Chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi np. kontaktem z mediami, świadkami itp.

Procedura postępowania w przypadku próby samobójczej ucznia poza terenem szkoły.

1. Należy zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia najlepiej od osób najbliższych np. rodziców.
2. Zebranie zespołu kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań.
3. Dyrekcja szkoły zawiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
4. Ucznia usiłującego popełnić samobójstwo, a jeżeli jest taka konieczność to również klasę, należy otoczyć opieką psychologa / pedagoga szkolnego.
5. Chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi np. kontaktem z mediami, świadkami itp.

Procedura postępowania w przypadku dokonania przez ucznia samobójstwa.

1. Należy zebrać wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia.
2. Zebranie zespołu kryzysowego i wspólne podjęcie dalszych działań.
3. Dyrekcja Szkoły zawiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
4. Poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu.
5. Poinformowanie uczniów na forum klasy.
6. Stworzenie uczniom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
7. Monitorowanie stanu psychicznego uczniów.
8. Skonsultowanie sytuacji z psychologiem / pedagogiem szkolnym - udzielenie wsparcia uczniom.
9. Chronić uczniów oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatyzującymi np. kontaktem z mediami, świadkami itp.

V. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie

1. Nauczyciel podejrzewający, że uczeń może być ofiarą przemocy, prosi go o rozmowę, zapewniając o dyskrecji i przedstawiając możliwości pomocy.
2.Nauczyciel wysłuchuje ucznia, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków, w bezpiecznym i odosobnionym miejscu.
3. W przypadku potwierdzenia podejrzeń o stosowanie przemocy wobec ucznia w rodzinie nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy lub/i pedagoga/psychologa szkolnego.
4. Wychowawca informuje dyrektora szkoły.
5. Jeżeli uczeń sobie tego życzy, może opowiedzieć o swojej sytuacji raz jeszcze, dokładniej, w obecności psychologa/pedagoga szkolnego i/lub dyrektora szkoły.
6. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia, dyrektor lub pedagog prosi o pomoc pielęgniarkę szkolną. Jeśli zachodzi taka potrzeba, wzywa pogotowie ratunkowe.
7. Pedagog/psycholog szkolny lub dyrektor zawiadamia lub/i wzywa do szkoły rodzica lub inną osobę z najbliższej rodziny ucznia, której nie dotyczą zarzuty o dokonywanie aktów przemocy na dziecku – w celu dokonania ustaleń co do dalszego postępowania.
8. Nauczyciel, który przeprowadzał rozmowę z uczniem, sporządza notatkę służbową z przeprowadzonej rozmowy, zamieszczając w niej datę i godzinę zgłoszenia, opisuje relację zgłaszającego, wygląd, zachowanie, dolegliwości osoby, której dotyczy przemoc i przekazuje notatkę dyrektorowi lub osobie, która pełni jego obowiązki.
9. Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta" i wyznacza pracownika do jej przeprowadzenia.
10. Dyrektor niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadamia przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego.
11. Jeżeli sprawa dotyczy ucznia, który nie jest pełnoletni, dyrektor zawiadamia sąd rodzinny.

Procedura „Niebieskiej Karty"

Co to jest przemoc w rodzinie
Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.
Kiedy należy wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty"?
Wszczęcie procedury następuje w przypadku zaistnienia podejrzenia stosowania wobec ucznia przemocy w rodzinie.

Formularze:
- formularz „Niebieska Karta – A" – wypełniany przez przedstawiciela szkoły po uzyskaniu informacji o stosowaniu przemocy wobec ucznia,
- formularz „Niebieska Karta – B" – pouczenie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, przekazywane przedstawicielowi pokrzywdzonego ucznia,
- formularz „Niebieska Karta – C" – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby dotkniętej przemocą w rodzinie,

- formularz „Niebieska Karta – D” – wypełniany przez członków zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wobec osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela oświaty (dyrektor szkoły, nauczyciel wychowawca, pedagog szkolny) w obecności ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie (§ 2 ust. 1). Rozmowa z pokrzywdzonym uczniem powinna być przeprowadzona w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności oraz zapewniających mu bezpieczeństwo. Może to mieć miejsce zarówno w szkole, jak i w miejscu pobytu ucznia.
Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa (§ 5 ust. 3 *Rozporządzenia*).
W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta — A” z uwagi na nieobecność ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, ze względu na stan jego zdrowia lub ze względu na zagrożenie jego życia lub zdrowia, wypełnienie formularza następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z nim lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z pokrzywdzonym uczniem jest niewykonalne, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez jego udziału.
Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B” rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (§ 6 ust. 3 *Rozporządzenia*).
Niezwłocznie po wszczęciu postępowania, ale nie później niż w terminie siedmiu dni (§ 7 *Rozporządzenia*) od dnia wszczęcia, przedstawiciel szkoły przekazuje formularz przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego powołanego przez wójta/burmistrza/prezydenta i składającego się z przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiazywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a ponadto kuratorów i prokuratorów (art. 9a ust. 3–5 *Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*).
Po przekazaniu formularza zespołowi interdyscyplinarnemu dalsze działania podejmowane są już przez ten zespół.
Czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury należy przeprowadzić w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego, a jeżeli te osoby są podejrzanymi o stosowanie przemocy wobec ucznia, czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 *Kodeksu karnego* (§ 5 ust. 1 i 2 *Rozporządzenia*).

Działania pracownika szkoły w ramach procedury Niebieska Karta (§ 15):

1) udzielenie informacji o:
   - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
   - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
2) zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

3) prowadzenie rozmów z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowanie ich o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
4) diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, a w szczególności dziecka, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
5) udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wszystkie czynności podejmowane przez przedstawiciela oświaty w ramach procedury są dokumentowane. Dokumentacja może być przekazana organom ścigania prowadzącym postępowanie przygotowawcze.

Zawiadomienie organów ścigania
Obowiązek taki powstaje z chwilą podjęcia uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa przemocy wobec ucznia. O zdarzeniu należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny właściwy według miejsca zamieszkania ucznia.
Szkoła jako podmiot zawiadamiający o popełnieniu przestępstwa jest informowana przez organa ścigania o wszczęciu i zakończeniu zainicjowanego postępowania.

VI. Procedura postępowania w przypadku konieczności udzielania pierwszej pomocy uczniom

Procedura ma na celu zapewnienie właściwej opieki dziecku poprzez udzielenie pierwszej pomocy przedlekarskiej w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia wychowanka szkoły.

1. **Zakres procedury**

Procedura dotyczy zasad i zakresu podejmowanych czynności w celu ratowania życia ucznia przed wezwaniem i pojawieniem się fachowej pomocy medycznej. Pierwsza pomoc przedlekarska to pomoc w stanie nagłego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia szkoły. Pierwsza pomoc przedlekarska polega przede wszystkim na wezwaniu pogotowia ratunkowego oraz wykonaniu czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza dopuszczonych do obrotu w Polsce.

2. **Instrukcja udzielania pierwszej pomocy**

Przy udzielaniu pierwszej pomocy ratownik, pomimo zdenerwowania, powinien w miarę możliwości wykazać się opanowaniem i zdrowym rozsądkiem, gdyż jest to podstawą skuteczności i sprawności jego działania. W miarę możliwości do udzielenia pierwszej pomocy wzywa się pracownika szkoły przeszkolonego w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej. Pierwszą czynnością przed przystąpieniem do pomocy poszkodowanemu jest zabezpieczenie miejsca wypadku przed ewentualnymi dalszymi zagrożeniami, np. wyłączenie urządzeń elektrycznych. Następną czynnością jest dokonanie oceny stanu poszkodowanego, czy zachował on przytomność i jaki jest stan wydajności jego układów krążenia i oddychania. Prawidłowa ocena tego stanu jest podstawą do dalszych działań związanych z pierwszą pomocą. Takimi działaniami mogą być:

- podjęcie sztucznego oddychania,
- zewnętrzny masaż serca,
- zatamowanie krwotoku,
- ułożenie poszkodowanego w pozycji bocznej ustalonej,
- zabezpieczenie poszkodowanego przed pogłębieniem wstrząsu,
- wezwanie pogotowia ratunkowego.

Udzielenie pierwszej pomocy należy kontynuować do czasu przybycia fachowego personelu medycznego.
Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem (opiekunem prawnym) dziecka lub lekarzem.
W sytuacji udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńcze z grupą uczniów szkoły jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. W razie urazów (skaleczenia, otarcia, zasinienia) niewymagających udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej i niepowodujących stanu nagłego zagrożenia zdrowia lub życia wychowanka szkoły nauczyciel, za zgodą rodzica, może dokonać niezbędnych czynności mających na celu pomoc uczniowi. O każdym przypadku wystąpienia urazu nauczyciel będący świadkiem zdarzenia lub nauczyciel, pod którego opieką dziecko się znajduje, powiadamia w dniu zdarzenia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz dyrektora szkoły.
Uraz nie stanowi wypadku.

Bezdech

W przypadku, kiedy pierwszy wystąpi zanik czynności oddychania, krążenie może trwać jeszcze przez krótki czas, ale jest ono wówczas mniej wydajne i dochodzi do jego zatrzymania. Brak czynności oddechowej zwany jest bezdechem. Może on wystąpić przy uszkodzeniach mózgu, górnych czynności oddechowych lub ich niedrożności. W większości przypadków przywrócenia dokonuje się, stosując proste czynności pod warunkiem natychmiastowego ich podjęcia.

Bezdech u poszkodowanego rozpoznajemy przez:

- brak ruchów oddechowych klatki piersiowej oraz
- niemożność wyczucia na własnym policzku wydychanego przez poszkodowanego powietrza.

Wówczas przystępujemy do udrożnienia dróg oddechowych i sztucznego oddychania.

Niedrożność dróg oddechowych w przypadku blokowania ich przez język stosunkowo łatwo usuwa się poprzez odchylenie głowy poszkodowanego do tyłu. Czynność tę wykonujemy:

- kładąc jedną rękę pod szyję poszkodowanego i jednocześnie układając drugą na jego czole,
- następnie, zachowując ostrożność, odchylamy jego głowę maksymalnie do tyłu.

W przypadku, kiedy zachodzi podejrzenie uszkodzenia kręgosłupa, zatkane językiem drogi oddechowe udrażniamy poprzez uniesienie żuchwy lub wyciągnięcie języka. Żuchwę można unieść, wysuwając ją w kierunku pionowym u poszkodowanego leżącego na wznak, poprzez naciskanie do przodu oboma kciukami kątów żuchwy. Wysunięcie żuchwy można uzyskać również przez pociągnięcie za dolne zęby, tak by wysunęły się przed zęby górne. Jeżeli omówione metody nie powodują udrożnienia dróg oddechowych, należy dokonać tego poprzez wyciągnięcie języka. Po rozwarciu szczęki poszkodowanego należy uchwycić język w palce wskazujący i kciuk, a następnie wyciągnąć go na brodę.

Usuwanie ciał obcych

Ciało obce z ust i gardła usuwa się poprzez przewrócenie poszkodowanego na bok i otworzenie jego ust.

Sztuczne oddychanie

Po upewnieniu się, że drogi oddechowe u poszkodowanego są drożne, można przystąpić do przywracania oddechu. Najskuteczniejszą i stosunkowo najprostszą metodą jest sztuczne oddychanie „usta–usta”. Stosowanie tej metody polega na tym, że ratujący wdmuchuje swoje powietrze wydechowe bezpośrednio do ust ratowanego. Po przechyleniu głowy poszkodowanego do tyłu i zatkaniu jego nosa ratujący powinien wykonać głęboki wdech i wdmuchiwać powietrze bezpośrednio do ust poszkodowanego. Unoszenie się ściany klatki piersiowej ratowanego świadczy o skuteczności sztucznego oddechu. Odjęcie ust od ratowanego umożliwia bierny wydech. Ratujący powinien upewnić się, że w czasie wydechu powietrze wydostaje się na zewnątrz, wówczas czynności ratujące życie są skuteczne.

Czynności wdmuchiwania powietrza do płuc wykonuje się z częstotliwością od 16 do 20 razy na minutę do czasu powrotu samoistnego wydolnego oddechu lub przejęcia poszkodowanego przez personel karetki reanimacyjnej. Wskazane jest stosowanie maski reanimacyjnej, umożliwiającej zatkanie nosa, co ułatwia prowadzenie sztucznego oddychania. Zapewnia ona również brak kontaktu ratownika z ustami poszkodowanego.

Równie skuteczne jest oddychanie „usta–nos". Metodę tę stosuje się poprzez zatkanie ust poszkodowanego i wdmuchiwanie powietrza przez nos, co wymaga użycia większej siły niż przy metodzie „usta–usta". Podczas wydechu usta ratowanego odsłania się.

Po odzyskaniu przez poszkodowanego własnego oddechu należy ułożyć go w pozycji bocznej ustalonej.

Zatrzymanie czynności serca

Zatrzymanie czynności serca równoznaczne jest z zatrzymaniem krążenia krwi w ustroju poszkodowanego.

Objawy:

- nagła utrata przytomności i po kilku sekundach bezdech,
- brak tętna na dużych tętnicach w okolicy szyi i pachwin; należy zauważyć, że brak tętna w tętnicach promieniowych nie musi świadczyć o zatrzymaniu krążenia,
- źrenice poszkodowanego przestają reagować na światło, a skóra przyjmuje blado-siną barwę.
-

Zatrzymanie krążenia krwi wymaga natychmiastowego przystąpienia do masażu zewnętrznego i równocześnie sztucznego oddychania. Upewniwszy się, że krążenie krwi rzeczywiście ustało, niezwłocznie przystępujemy do czynności ratujących życie.

Masaż serca

Masaż serca zewnętrzny polega na tym, że ratujący uciska rytmicznie mostek ratowanego w kierunku kręgosłupa, kiedy ten leży na plecach. Na skutek tych działań serce leżące pomiędzy mostkiem a kręgosłupem zostaje uciśnięte, co powoduje mechaniczne wyciśnięcie krwi z komór małego i dużego krążenia. Odjęcie nacisku na klatkę piersiową pozwala na powtórne odkształcenie się ściany klatki piersiowej, co pozwala komorom serca na napełnienie się krwią. Cały cykl powtarza się przy następnym ucisku mostka i jego zwolnieniu.
Skuteczny masaż jest wykonywany przy prędkości 80 uciśnięć na minutę. Przy wykonywaniu masażu poszkodowany powinien leżeć na plecach. Na mostek należy uciskać silnie, szybko, krótko, a nadgarstki powinny być ułożone jeden na drugim. Uciskać należy w miejscu środkowej linii ciała, tuż poniżej połowy długości mostka.

Sztuczne oddychanie

Aby zapewnić skuteczność masażu serca, należy połączyć go ze sztucznym oddychaniem. W przypadku akcji prowadzonej przez jednego ratującego musi on wykonać zarówno sztuczne oddychanie, jak i masaż serca, w następujący sposób:

- po każdych 2 wdmuchnięciach wykonuje się 30 uciśnięć,
- liczba sztucznych oddechów powinna wynosić 16–20 na minutę.

W przypadku, kiedy jest dwóch ratowników, ratowanie jest łatwiejsze, gdyż wówczas jeden ratownik wykonuje sztuczne oddychanie, a drugi masaż zewnętrzny serca. Osoba prowadząca sztuczne oddychanie powinna wdmuchiwać powietrze 2 razy na 30 uciśnięć mostka. Wyczuwalne tętno w tętnicach szyjnych lub udowych, a także obwodowych świadczy o powrocie czynność serca. Badanie tętna na tętnicach szyjnych powinno być prowadzone dokładnie i w miarę krótko, tak by nie zakłócało swobodnego przepływu krwi do mózgu.

W przypadku, kiedy u poszkodowanego powrócą podstawowe funkcje życiowe, układamy go w pozycji bocznej ustalonej.

Krwotok

W przypadku wystąpienia krwotoku u poszkodowanego, tj. utraty dużej ilości krwi (tzn. około 1,5–2 litrów), wystąpią następujące objawy:

- bladość powłok ciała,
- przyspieszenie tętna,
- spadek ciśnienia krwi,
- ogólne osłabienie,
- szum w uszach,
- zimny pot,
- „mroczki” przed oczyma,
- niepokój,
- utrata przytomności, poprzedzająca zgon.

Tamowanie krwotoku

Zatamowanie krwotoku na miejscu wypadku jest czynnością ratującą życie. Zatamować krwotok można poprzez:

- uniesienie kończyny,
- ucisk ręczny w miejscu wypływu krwi,
- założenie opatrunku uciskowego.

Uniesienie kończyny stosowane jest przy mniejszych krwotokach. Przy większych stosujemy ucisk ręczny, jednak dobrze jest uciskać ranę, przykrywając ją gazą opatrunkową. Na krwawiącą ranę stosujemy opatrunek uciskowy. Opatrunek taki składa się z czystego opatrunku osłaniającego, który uciska się wałkiem ze zwiniętego bandaża, ligniny, waty itp. mocowanego opaską dociskającą. Zdarza się jednak, że mimo opatrunku rana krwawi nadal. W takim przypadku nie należy zdejmować opatrunku, lecz dołożyć waty, ligniny itp. i ucisnąć go silniej drugą opaską.

Złamanie kości czaszki

Może nastąpić na skutek upadku na głowę lub uderzenia w głowę. Poszkodowany jest nieprzytomny, krwawi z uszu i ust. Należy zrobić zimny okład na głowę, zapewnić spokój i skierować do szpitala. Złamanie kręgosłupa – silny ból w kręgosłupie, sztywność karku lub w stopach. Nie przemieszczać chorego. Wezwać pomoc instytucjonalną. Złamanie i zwichnięcie obojczyka objawia się bólem i znacznym obrzękiem w okolicach obojczyka. Włożyć do dołu pachowego zwitek waty, zgiąć rękę pod kątem prostym, zawiesić na temblaku zrobionym z chustki i na uszkodzone miejsce nałożyć zimny okład.

Złamanie żeber objawia się silnym bólem przy oddychaniu, kaszlu, kichaniu i przy ruchach. Mocno obandażować klatkę piersiową lub dobrze ściągnąć ręcznikiem podczas wydechu. W przypadku stłuczenia lub zwichnięcia stosować zimne okłady z wody i mocno zabandażować. Miejsca stłuczonego nie jodynować, rozcierać lub smarować maściami.

Złamania kończyn

W przypadku ręki należy ją unieruchomić za pomocą deski lub szyny tak, aby dwa sąsiadujące stawy uległy unieruchomieniu, zawiesić na temblaku i przymocować do tułowia. Przy złamaniu i zwichnięciu palców u rąk należy przymocować deseczkę na szerokość dłoni, zabandażować. Długość deseczki powinna być od końca palców do przedramienia. Złamanie kończyn dolnych – należy unieruchomić na desce od długości pięty, by zachodziła poza miednicę, i przymocować do tułowia.

Nie należy zmieniać ułożenia kończyny ani nie próbować nastawiać złamania. Unieruchomić kończynę w jej aktualnym położeniu. Przy złamaniu otwartym nie wolno dotykać wystających odłamów kostnych – łatwo ulegają zakażeniu.

Wstrząs pourazowy

Objawy wstrząsu:

- szybko słabnące, nawet niewyczuwalne tętno,
- bladość i ochłodzenie skóry,
- zimny pot na powierzchni ciała,
- płytki, przyspieszony oddech,
- niepokój poszkodowanego,
- apatia i senność.

Łagodzenie objawów wstrząsu

Przy początkowych objawach wstrząsu poszkodowany raczej jest przytomny, ale objawy te mogą pogłębić się na skutek strachu, bólu czy zimna. Należy zatem starać się wyeliminować czynniki powodujące ten wstrząs, a w szczególności:

- zapewnić poszkodowanemu spokój,
- osłonić przed zimnem,
- zapewnić poszkodowanemu prawidłowy oddech,
- opanować krwotok,
- założyć opatrunek lub unieruchomić złamanie,
- ułożyć poszkodowanego na wznak z kończynami dolnymi uniesionymi ku górze,
- uspokoić psychicznie,
- ewentualnie podać do picia ciepłe płyny – jeśli poszkodowany jest przytomny,
- szybko wezwać wykwalifikowaną pomoc medyczną.

Omdlenie

Udzielając pierwszej pomocy zemdlonemu, należy:

- ułożyć chorego wygodnie z nogami uniesionymi do góry lub posadzić, pochylając go mocno do przodu, tak by głowa znajdowała się między kolanami,
- rozpiąć choremu ubranie,
- zapewnić dostęp świeżego powietrza.

Nieprzytomnemu nigdy nie wolno podawać żadnych środków doustnie! Jeśli chory sinieje, należy podnieść mu do góry dolną szczękę celem udrożnienia dróg oddechowych. Jeśli po kilku minutach chory nie odzyskuje przytomności – wezwać pogotowie ratunkowe.

6) **Postanowienia końcowe**

W przypadku podejrzenia choroby dziecka niewymagającej udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej (gorączka, kaszel, katar, wysypka itp.) nauczyciel niezwłocznie powiadamia rodziców (opiekunów) dziecka i informuje ich o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.

VII. Procedura reagowania w szkole w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole jest jednym z najważniejszych zadań placówki, a w przypadku ujawnienia zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych.

I. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy

Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

• udzielenie wsparcia ofierze przemocy;
• zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
• wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

II. Ustalenie okoliczności zdarzenia

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego/psychologa i dyrektora.
2. Pedagog szkolny/psycholog i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
3. Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
4. Warto zadbać o udział nauczyciela informatyki w procedurze interwencyjnej, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

III. Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny/psycholog, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.

IV. Identyfikacja sprawcy

1. Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
2. W sytuacji, gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art, 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
3. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z Policją.

V. Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

W przypadku gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania.

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej.
2. Omówienie z uczniem skutków jego postępowania i poinformowanie o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane.

3. Zobowiązanie sprawcy do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów.
4. Ustalenie ze sprawcą sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- Należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nimi przebiegu zdarzenia, a także zapoznać z materiałem dowodowym i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

VI .Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy.

Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w statucie szkoły, takie same, jak w przypadku każdego rodzaju przemocy. Dodatkowo uczeń-sprawca może mieć np. czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni multimedialnej w czasie wolnym lub przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych.

Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

• rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.;

• czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;

• świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;

• motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie;

• rodzaj rozpowszechnianego materiału.

VII. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

1. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzieloną przez pedagoga szkolnego, psychologa lub wychowawcę klasy.|
2. W strategii działań pomocowych uczeń-ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
3. Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielająca pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
4. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

VIII. Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie:

1. Profesjonalną opieką szkoła otacza świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.
2. Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.
3. Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metody wyjaśniania sprawy.
4. Postępowanie interwencyjne wymaga od wyjaśniającego sprawę dyskrecji i zapewnienia o nie ujawnianiu danych osobowych świadka.

IX. Sporządzenie dokumentacji z zajścia:

1. Pedagog/psycholog/wychowawca szkolny sporządza notatkę służbową z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
2. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy, nauczyciela, rodzica), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
3. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

X. Współpraca szkoły z Policją i Sądem Rodzinnym:

1. Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.

2. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z Ustawy o postępowaniu z nieletnimi.

3. W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne itp.), dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty policji i do sądu rodzinnego.

VIII. Procedury postępowania z uczniem przewlekle chorym

I. Obowiązki rodzica:

1. Rodzic powinien dostarczyć wychowawcy informacje o stanie zdrowia dziecka przewlekle chorego, objawach choroby, zagrożeniach zdrowotnych, przyjmowanych lekach i ich wpływie na organizm.
2. Jeśli choroba zostanie zdiagnozowana podczas uczęszczania do szkoły rodzic powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie wychowawcę.
3. Rodzic jest zobowiązany do stałej współpracy z wychowawcą dziecka chorego.

II. Obowiązki wychowawcy:

Wychowawca jest zobowiązany do przekazania informacji Radzie Pedagogicznej i pozostałym pracownikom szkoły o sposobach postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby.

III. Obowiązki nauczycieli:

1. Nauczyciele są zobowiązani dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także do objęcia go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
2. W przypadku nasilenia choroby u ucznia podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców (prawnych opiekunów).

IV. Główne sposoby pomocy przewlekle choremu uczniowi realizowane przez grono pedagogiczne, innych pracowników szkoły oraz uczniów:

1. zapewnienie poczucia bezpieczeństwa;
2. pomoc w pokonywaniu trudności;
3. budowanie przyjaznych relacji w zespole klasowym;
4. traktowanie chorego ucznia jako pełnoprawnego członka klasy;
5. motywowanie do kontaktów i współdziałania z innymi;
6. dostarczanie możliwości do działania i osiągania sukcesów;
7. motywowanie do aktywności i rozwoju zainteresowań;
8. dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych ucznia;
9. zapewnienie wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
10. stała współpraca z rodzicami, pielęgniarką i nauczycielami
11. odpowiednia organizacja czasu i miejsca pracy ucznia.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA Z UCZNIEM PRZEWLEKLE CHORYM W SZKOLE

W sytuacji, gdy w szkole jest uczeń przewlekle chory, wychowawca powinien:

1. Pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) ucznia szczegółowe informacje na temat jego choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
2. Poinformować kadrę pedagogiczną i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym uczniem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
3. W porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego ucznia, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby.
4. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego ucznia, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
5. W przypadku nasilenia choroby u dziecka podczas pobytu w szkole dyrektor lub nauczyciel niezwłocznie informuje o zaistniałej sytuacji rodziców lub prawnych opiekunów.

IX. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów lub używania e-papierosa przez ucznia w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie

1. W sytuacji zauważenia lub otrzymania zgłoszenia, że uczeń na terenie szkoły lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie pali papierosa lub używa e-papierosa, nauczyciel powinien poinformować wychowawcę klasy, do której uczęszcza uczeń.
2. Wychowawca odnotowuje informację o paleniu przez ucznia papierosa lub używania e-papierosa w dzienniku elektronicznym w miejscu przeznaczonym na uwagi.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i dokumentuje odbycie rozmowy, sporządzając notatkę, pod którą podpisuje się wychowawca i uczeń.
4. Trzykrotny wpis informacji o paleniu papierosa przez ucznia lub używaniu e-papierosa skutkuje udzieleniem uczniowi upomnienia oraz przeprowadzeniem rozmowy dyscyplinującej w obecności rodzica/opiekuna prawnego. Wychowawca dokumentuje odbycie rozmowy, sporządzając notatkę w dzienniku, pod którą podpisuje się wychowawca, uczeń, rodzic/opiekun prawny.
5. W przypadku powtórzenia się sytuacji (kolejne trzy razy), rozmowę dyscyplinującą w obecności wychowawcy oraz rodzica/opiekuna prawnego przeprowadza pedagog/psycholog. Uczniowi zostaje obniżona ocena zachowania. Wychowawca dokumentuje odbycie rozmowy, sporządzając notatkę w dzienniku, pod którą podpisuje się pedagog/psycholog, wychowawca, rodzic/opiekun prawny.
6. Brak poprawy zachowania ucznia skutkuje nałożeniem na ucznia kolejnej kary zgodnie ze statutem szkoły.

X. Procedura umawiania spotkań z nauczycielami, dyrekcją i sekretariatem

W związku z obowiązkiem zapewnienia bezpiecznych relacji i ochrony uczniów przed osobami nieuprawnionymi, wprowadza się rygorystyczne zasady wstępu na teren szkoły.

1. Spotkania rodziców i opiekunów prawnych z nauczycielami, wychowawcami, dyrektorem, wicedyrektorem oraz pracownikami sekretariatu odbywają się po wcześniejszym uzgodnieniu terminu.
2. W celu umówienia spotkania należy skontaktować się ze szkołą telefonicznie: 48 344 81 16 lub za pośrednictwem dziennika elektronicznego.
3. Termin spotkania ustalany jest z uwzględnieniem organizacji pracy szkoły i dostępności danego pracownika.
4. Osoba przybywająca na umówione spotkanie zgłasza się do sekretariatu, podaje cel wizyty, a pracownik szkoły wskazuje miejsce oczekiwania.
5. Rodzice i inne osoby odwiedzające szkołę nie mogą samodzielnie udawać się do sal lekcyjnych ani przerywać nauczycielom prowadzonych zajęć.
6. W wyjątkowych i pilnych przypadkach, dotyczących w szczególności bezpieczeństwa lub zdrowia ucznia, kontakt z dyrekcją lub innym pracownikiem szkoły może odbyć się bez wcześniejszego umówienia, jeżeli wymagają tego okoliczności.

XI. Procedura postępowania w przypadku alarmu bombowego i podejrzanej przesyłki

Informacja o podłożeniu ładunku:

1. **Informacja telefoniczna:** Wysłuchaj rozmówcy uważnie, nie przerywaj. Spróbuj zapamiętać jak najwięcej szczegółów (akcent, hałasy w tle). Jeśli to możliwe, nagraj rozmowę. Po rozłączeniu natychmiast powiadom dyrektora i zadzwoń pod 112.
2. **Wiadomość e-mail:** Nie wyłączaj komputera, nie kasuj wiadomości. Zrób zdjęcie ekranu telefonem i powiadom dyrekcję.

Znalezienie podejrzanego przedmiotu/przesyłki:

1. Kategorycznie zabrania się dotykania, przesuwania, otwierania czy potrząsania podejrzanym pakunkiem.
2. Opuść razem z uczniami pomieszczenie, oddalając się na minimum 10 metrów.
3. Powiadom dyrektora szkoły i zadzwoń pod numer alarmowy 112.
4. Odizoluj miejsce i zabezpiecz dostęp dla osób postronnych. W przypadku groźby chemicznej (proszek) zamknij okna i wyłącz klimatyzację.
5. Kategorycznie zakazuje się używania telefonów komórkowych i radiotelefonów w pobliżu ładunku (fale mogą zainicjować eksplozję).

Ewakuacja

Podczas ewakuacji zarządzanej z powodu alarmu bombowego, w odróżnieniu od ewakuacji pożarowej, uczniowie i pracownicy **zabierają ze sobą swoje rzeczy osobiste** (plecaki, torby, kurtki). Pozostawienie bagaży w szkole wydłuża pracę pirotechników, którzy każdy pozostawiony plecak muszą traktować jako potencjalny ładunek wybuchowy. Należy odciąć główny dopływ prądu i gazu.

XII. Procedura reagowania na epizod psychotyczny ucznia

1. Nauczyciel, obserwujący u ucznia objawy utraty kontaktu z rzeczywistością, halucynacje, urojenia lub nagłą silną dezorganizację zachowania, musi zachować całkowity spokój.
2. Należy bez rozgłosu odprowadzić ucznia w ustronne, bezpieczne miejsce (gabinet pedagoga, psychologa lub pielęgniarki).
3. Nie wolno zostawiać ucznia samego. Należy odizolować go od grupy rówieśniczej i gapiów.
4. Należy mówić łagodnym, normalnym tonem. Należy unikać gwałtownych ruchów, krzyku i natarczywego kontaktu wzrokowego, który może zostać odebrany jako atak.
5. Niezwłocznie należy wezwać pogotowie ratunkowe (112) oraz powiadomić rodziców/opiekunów prawnych, nakazując im natychmiastowe stawienie się w szkole.

XIII. Procedura postępowania w przypadku ogłoszenia alarmu o zagrożeniu z powietrza (alarmu bombowego/lotniczego)

1. Ogłoszenie alarmu następuje poprzez akustyczny sygnał alarmowy – modulowany dźwięk syreny trwający nieprzerwanie przez 3 minuty.

2. Alarm może być również ogłoszony przez radiowęzeł szkolny lub inne środki przekazu poprzez trzykrotnie powtarzaną zapowiedź słowną: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Ogłaszam alarm (podać przyczynę, np. z powietrza) dla...
3. Po usłyszeniu sygnału alarmowego należy działać szybko, zachowując całkowitą rozwagę i nie ulegając panice.
4. Należy bezwzględnie i natychmiast postępować zgodnie z poleceniami podawanymi w oficjalnych komunikatach.
5. Nauczyciel przerywa zajęcia i nakazuje uczniom opuszczenie sali lekcyjnej.
6. Ewakuacja nie odbywa się na zewnątrz budynku. Uczniowie pod opieką nauczyciela schodzą w sposób zorganizowany na najniższe kondygnacje budynku (piwnice, szatnie podziemne, parter, korytarze bez okien) i zajmują pozycje z dala od oszklonych drzwi i zewnętrznych ścian.
7. Kategorycznie zabrania się samowolnego opuszczania wyznaczonego miejsca schronienia do momentu odwołania alarmu.
8. Wyznaczony pracownik techniczny natychmiast wyłącza urządzenia gazowe i elektryczne (odcięcie głównych zaworów/przełączników)
9. Wyznaczeni przez dyrektora pracownicy, sprawdzają najwyższe kondygnacje i upewniają się, że wszystkie osoby przemieściły się do strefy bezpiecznej na najniższych poziomach.
10. Odwołanie alarmu ogłasza się za pomocą ciągłego dźwięku syreny, trwającego 3 minuty.
11. W środkach masowego przekazu i komunikatach wewnętrznych odwołanie alarmu ogłasza się poprzez trzykrotnie powtarzaną zapowiedź słowną: „Uwaga! Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm dla...”.
12. Uczniowie i pracownicy mogą opuścić miejsce schronienia dopiero po wyemitowaniu komunikatu o odwołaniu alarmu i potwierdzeniu przez dyrektora braku zagrożenia.

XIV. Procedura postępowania w warunkach ekstremalnych (smog, wichury, skażenia)

Szkoła ma obowiązek reagować na oficjalne komunikaty i alerty pogodowe, dostosowując tryb pracy placówki w celu ochrony zdrowia uczniów.

A. Smog i zanieczyszczenie powietrza:

1. Inspektor ds. BHP lub społeczny inspektor pracy na bieżąco monitoruje komunikaty Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz jakość powietrza na stronach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.
2. W przypadku ogłoszenia powiadomienia o przekroczeniu poziomów dopuszczalnych, należy bezwzględnie ograniczyć przebywanie uczniów na otwartej przestrzeni.
3. Nauczyciele wychowania fizycznego są informowani o tym fakcie i mają obowiązek przenieść zajęcia z boisk zewnętrznych do sali gimnastycznej i ograniczyć intensywny wysiłek fizyczny.
4. W szkole wprowadza się ograniczenia w wietrzeniu pomieszczeń szkolnych.

B. Porywisty wiatr, intensywne opady, gradobicie:

1. Nauczyciele prowadzący zajęcia na zewnątrz (np. zajęcia sportowe) natychmiast przerywają lekcję i ewakuują grupę do wnętrza budynku.

2. Należy zamknąć wszystkie okna i drzwi w szkole oraz odsunąć uczniów od dużych przeszkleń.
3. Pracownicy szkoły zabezpieczają lub usuwają z zewnętrznych parapetów wszelkie przedmioty, które mogłyby zostać porwane przez wiatr.

C. Zagrożenie skażeniem (chemicznym, biologicznym):

1. Po usłyszeniu komunikatu ostrzegawczego o skażeniu, należy natychmiast zamknąć wszystkie okna i drzwi zewnętrzne.
2. Pracownicy techniczni bezwzględnie wyłączają systemy wentylacji mechanicznej i klimatyzacji, aby zapobiec zasysaniu skażonego powietrza z zewnątrz budynku.
3. Kategorycznie zakazuje się opuszczania szkoły przez uczniów i personel do czasu oficjalnego odwołania zagrożenia przez odpowiednie służby.